

ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในศตวรรษที่ 21 ในถิ่นทุรกันดารบนเขตพื้นที่สูง
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

Skills of Basic Education Institution Administrators in the 21st Century in the
Wilderness on the Highlands, under the Office of Chiang Rai Primary
Educational Service Area 3

(Received: April 18, 2022; Revised: May 27, 2022; Accepted: May 30, 2022)

ศิวนัฐ ศรีเจียงคำ¹ ธารารัตน์ มาลัยเถาว์²

Siwanat Sornjeangkham¹ Thararat Malaitao²

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีต่อระดับทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในศตวรรษที่ 21 ในถิ่นทุรกันดารบนเขตพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 และ 2) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีต่อทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในศตวรรษที่ 21 ในถิ่นทุรกันดารบนเขตพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 จำแนกตามตัวแปรเพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดของโรงเรียน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในถิ่นทุรกันดารบนเขตพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 จำนวน 226 คน โดยใช้เกณฑ์การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของ Krejcie and Morgan และการสุ่มแบบชั้นโดยใช้สถานศึกษาเป็นขั้นในการสุ่มเครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-test) และการทดสอบการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (F-test) ผลการวิจัยพบว่า

¹ วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

School of Education, University of Phayao

e-mail: Siwanat.thirdthai@gmail.com

² วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

School of Education, University of Phayao

1) ครูและบุคลากรทางการศึกษามีความคิดเห็นว่าผู้บริหารมีทักษะในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และ 2) ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีต่อทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในศตวรรษที่ 21 ในถิ่นทุรกันดารบนเขตพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ด้านขนาดโรงเรียนแตกต่างกันในอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษา สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ถิ่นทุรกันดารบนเขตพื้นที่สูง

Abstract

The objectives of this research were 1) to study the opinions of teachers and educational personnel towards the skills of basic education institution administrators in the 21st century in the wilderness on the highlands, under the Office of Chiang Rai Primary Educational Service Area 3, and 2) to compare the opinions of teachers and educational personnel on the skills of basic education institution administrators in the 21st century in the wilderness on the highlands, under the Office of Chiang Rai Primary Educational Service Area 3, classified by gender, age, educational level, work experience, and school size

The samples used in this research were teachers and educational personnel in educational institutions. Basics in in the wilderness on the highlands, under the Office of Chiang Rai Primary Educational Service Area 3, the number of 226 people was determined by using the sample size criteria according to the tables of Krejcie and Morgan and the stratified random sampling by the educational institutions as the class to randomize the tools used. used as a questionnaire The statistics used to analyze the data were frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, and one-way ANOVA test (F-test).

The results of the research showed that 1) teachers and educational personnel had an opinion that the administrators, and 2) the comparative effect of the opinions of teachers and education personnel on skills of basic education institution administrators in the 21st century in the wilderness on the highlands, under the Office of Chiang Rai Primary Educational Service Area 3, the school sizes were significantly different at the .05 level.

เปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 จึงทำให้คณะครูและนักเรียนขาดขวัญและกำลังใจ แต่หากผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในถิ่นทุรกันดารบนเขตพื้นที่สูง มีทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในศตวรรษที่ 21 ปัญหาดังกล่าวก็จะหมดไปและนำไปให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงและทุรกันดารมีการพัฒนาที่ดีมีคุณภาพ

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาในเรื่องความคิดเห็นของครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในศตวรรษที่ 21 ในถิ่นทุรกันดารบนเขตพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 เพื่อนำผลการวิจัยในครั้งนี้ไปใช้ศึกษาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาและใช้ในการเปรียบเทียบทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในศตวรรษที่ 21 ในถิ่นทุรกันดารบนเขตพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 สามารถนำไปปรับใช้ได้เหมาะสมและสอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ส่งผลต่อผู้เรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชนและประเทศชาติ อย่างยั่งยืนต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีต่อทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในศตวรรษที่ 21 ในถิ่นทุรกันดารบนเขตพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีต่อทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในศตวรรษที่ 21 ในถิ่นทุรกันดารบนเขตพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 จำแนกตามตัวแปรเพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดของโรงเรียน

ประโยชน์ของการวิจัย

1. ผู้บริหารสถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 3 สามารถนำไปใช้ในการวางแผนการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาได้
2. ใช้เป็นสารสนเทศพื้นฐานในการวางแผนพัฒนาและปรับปรุงทักษะในด้านการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษารุ่นใหม่ที่จะต้องขึ้นไปดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในถิ่นทุรกันดารบนเขตพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

สมมติฐานของการวิจัย

1. ครูที่มีความคิดเห็นว่าคุณสมบัติของผู้บริหารมีทักษะการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในศตวรรษที่ 21 ในถิ่นทุรกันดารบนเขตพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ในภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก
2. ครูที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในศตวรรษที่ 21 ในถิ่นทุรกันดารบนเขตพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 แตกต่างกัน
3. ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในศตวรรษที่ 21 ในถิ่นทุรกันดารบนเขตพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 แตกต่างกัน
4. ครูที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในศตวรรษที่ 21 ในถิ่นทุรกันดารบนเขตพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 แตกต่างกัน
5. ครูที่มีทำงานขนาดโรงเรียนต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในศตวรรษที่ 21 ในถิ่นทุรกันดารบนเขตพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 แตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านประชากร

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในถิ่นทุรกันดารบนเขตพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 จำนวน 533 คน
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ทั้งหมด 31 โรงเรียน โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามเกณฑ์ตารางของ Krejcie & Morgan (1970, pp. 607-610) และการสุ่มแบบชั้น (Stratified Random Sampling) โดยใช้สถานศึกษาเป็นชั้นในการสุ่ม ได้กลุ่มตัวอย่าง 226 คน

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในศตวรรษที่ 21 ในถิ่นทุรกันดารบนเขตพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

ตามแนวคิดเกี่ยวกับทักษะยุคใหม่ของผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งได้จากการสังเคราะห์
ตัวแปรจากนักวิชาการ จำนวน 10 คน ดังนี้ Hoyle, English and Steffy (2005), Baird (2006),
Weigel (2012), วิจารย์ พานิช (2555), แพรดาว สอนองผัน (2557), วิฑูรย์ สิมะโชคดี (2557),
ศศิตา เพลินจิต (2558), กรรณิกา เรตมอนด์ (2559), พิมลพรรณ เพชรสมบัติ (2560) และ
ไกรศร เจียมทอง (2561) โดยใช้เกณฑ์ที่มีระดับความถี่ตั้งแต่ 3 ขึ้นไป ได้ทักษะของผู้บริหาร
สถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย 6 ทักษะ ดังนี้ 1) ทักษะด้านการสื่อสาร
(Communication skills) 2) ทักษะด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา (Skills in organizational
management) 3) ทักษะด้านผู้นำเชิงคุณธรรมจริยธรรม (Moral and ethical leadership skills)
4) ทักษะด้านการคิดวิเคราะห์และการคิดสร้างสรรค์ (Critical and creative thinking skills)
5) ทักษะด้านทางเทคโนโลยีและการใช้ดิจิทัล (Technological and digital literacy skills) และ
6) ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ (Human Relations Skills)

ขอบเขตด้านตัวแปร

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่ เพศ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน และขนาดโรงเรียน
2. ตัวแปรตาม ได้แก่ ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21

ขอบเขตด้านเวลา

การวิจัยนี้มีขอบเขตระยะเวลาระหว่างวันที่ 16 พฤษภาคม 2564 ถึงวันที่ 31 มีนาคม
2565

วิธีดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 เลือกประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยนี้ใช้ประชากรในการเก็บข้อมูลเป็นข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาของ
สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในถิ่นทุรกันดารบนเขตพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ซึ่งประกอบด้วย 4 ตำบล ได้แก่ ตำบลแม่สลองใน ตำบลแม่สลองนอก
ตำบลเทอดไทย และตำบลแม่ฟ้าหลวง ปีการศึกษา 2564 จำนวน 533 คน และนำมากำหนดขนาด
ของกลุ่มตัวอย่างตามเกณฑ์ตารางของ Krejcie & Morgan (1970, pp. 607-610) และการสุ่มแบบชั้น
โดยใช้สถานศึกษาเป็นชั้นในการสุ่ม ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 226 คน

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างเครื่องมือวิจัย

1. ศึกษาค้นคว้าจากเอกสารตำรา แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการทักษะ
ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 นำข้อมูลมารวบรวมใช้เป็นกรอบหรือเป็นแนวทางในการ
สร้างแบบสอบถาม

2. สร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัย และตัวแปรทุกตัวตาม
กรอบแนวคิดและขอบเขตของการวิจัย

3. ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของข้อคำถามโดยผู้เชี่ยวชาญ
ตรวจสอบพิจารณาความเหมาะสม 3 ท่าน ด้วยวิธีการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับ
วัตถุประสงค์ (IOC : index of item - objective congruence) โดยแบบสอบถามมีค่า IOC
อยู่ระหว่าง 0.6 ถึง 1.0

ขั้นตอนที่ 3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามเกี่ยวกับทักษะของผู้บริหารสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐานในศตวรรษที่ 21 แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ มีความเชื่อมั่น
ของแบบสอบถามเท่ากับ 0.984 โดยเก็บรวบรวมแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างผ่าน Google Form
มีผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 217 ชุด คิดเป็นร้อยละ 81.58

ขั้นตอนที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลการวิจัย

นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS ซึ่งข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบ
แบบสอบถาม ทำการวิเคราะห์โดยใช้การแจกแจงหาความถี่ และร้อยละ ความคิดเห็นของครูและ
บุคลากรทางการศึกษาที่มีต่อทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในศตวรรษที่ 21 ทำการ
วิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครู
และบุคลากรทางการศึกษาที่มีต่อทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในศตวรรษที่ 21 จำแนก
ตามเพศ ทำการวิเคราะห์โดยใช้การทดสอบด้วยค่าที (t-test) ส่วนการจำแนกตามวุฒิการศึกษา
ประสบการณ์การทำงาน และขนาดโรงเรียนทำการวิเคราะห์โดยใช้การทดสอบการวิเคราะห์ความ
แปรปรวนแบบทางเดียว (F-test หรือ One-way Analysis of Variance: ANOVA)

สรุปผลการวิจัย

1. ความคิดเห็นของครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีต่อผู้บริหารสถานศึกษา
ในถิ่นทุรกันดารบนเขตพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3
มีทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในศตวรรษที่ 21 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณา
เป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา
คือ ทักษะด้านการคิดวิเคราะห์และการคิดสร้างสรรค์ ทักษะด้านเทคโนโลยีและการใช้ดิจิทัล ทักษะ
ด้านผู้นำเชิงคุณธรรมจริยธรรม ทักษะด้านการสื่อสาร และทักษะด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา
เป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

2. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีต่อทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในศตวรรษที่ 21 ในถิ่นทุรกันดารบนเขตพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน และขนาดของโรงเรียน สรุปได้ดังนี้

2.1 ครูที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในศตวรรษที่ 21 ในถิ่นทุรกันดารบนเขตพื้นที่สูง ในภาพรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน

2.2 ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในศตวรรษที่ 21 ในถิ่นทุรกันดารบนเขตพื้นที่สูง ในภาพรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน

2.3 ครูที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในศตวรรษที่ 21 ในถิ่นทุรกันดารบนเขตพื้นที่สูง ในภาพรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน

2.4 ครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนขนาดต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในศตวรรษที่ 21 ในถิ่นทุรกันดารบนเขตพื้นที่สูง ในภาพรวมและรายด้านทุกด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

การอภิปรายผล

1. การศึกษาความคิดเห็นของครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีต่อทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในศตวรรษที่ 21 ในถิ่นทุรกันดารบนเขตพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 พบว่า ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในศตวรรษที่ 21 ในถิ่นทุรกันดารบนเขตพื้นที่สูง ในภาพรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในศตวรรษที่ 21 ในถิ่นทุรกันดารบนเขตพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 มีความสามารถในการใช้กลยุทธ์และกระบวนการบริหารจัดการสถานศึกษาอย่างมีระบบระเบียบแบบแผน มีความรวดเร็ว ถูกต้อง และก้าวทันยุคเทคโนโลยี ผ่านการใช้ทรัพยากรภายในสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้การดำเนินงานของสถานศึกษาบรรลุวัตถุประสงค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล สอดคล้องกับงานวิจัยของ จันทรเพ็ญ ณะฤกษ์ (2555, น. 37) ที่ได้ศึกษาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาเมื่ออาชีพตามความคิดเห็นของครูผู้สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดกาญจนบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดกาญจนบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 มีทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาเมื่ออาชีพตามความคิดเห็นของครูผู้สอน ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

2. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีต่อทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในศตวรรษที่ 21 ในถิ่นทุรกันดารบนเขตพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน และขนาดของโรงเรียน อภิปรายผลได้ดังนี้

2.1 ครูที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในศตวรรษที่ 21 ในถิ่นทุรกันดารบนเขตพื้นที่สูง ในภาพรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะความคิดเห็นของครูที่มีต่อทักษะผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในศตวรรษที่ 21 ในถิ่นทุรกันดารบนเขตพื้นที่สูง ที่เป็นเพศชายและเพศหญิงมีความคิดเห็นที่คล้ายกัน ซึ่งพิจารณาได้จากค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นต่อทักษะผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในศตวรรษที่ 21 ในถิ่นทุรกันดารบนเขตพื้นที่สูงของเพศชายและหญิงไม่ต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จันทรเพ็ญ ธนะฤกษ์ (2555, น. 37) ที่ได้ศึกษาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษามีออาชีพตามความคิดเห็นของครูผู้สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดกาญจนบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 พบว่า ครูผู้สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดกาญจนบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 ที่มีเพศต่างกันมีตามความคิดเห็นต่อทักษะของผู้บริหารสถานศึกษามีออาชีพในภาพรวมและรายด้านทุกด้านไม่มีความแตกต่างกัน

2.2 ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในศตวรรษที่ 21 ในถิ่นทุรกันดารบนเขตพื้นที่สูง ในภาพรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในศตวรรษที่ 21 ในถิ่นทุรกันดารบนเขตพื้นที่สูง สามารถนำแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารมาประยุกต์ใช้ตามสถานการณ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถบริหารงานทรัพยากรได้อย่างมีประสิทธิภาพเป็นระบบ และเกิดประโยชน์สูงสุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ โชคชัย นาไชย (2559, น. 31) ที่ได้ศึกษาทักษะในด้านการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสถานศึกษาบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับมาก พบว่า ทักษะในด้านการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสถานศึกษาบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคามของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีทักษะในด้านการบริหารความขัดแย้งไม่แตกต่างกัน

2.3 ครูที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในศตวรรษที่ 21 ในถิ่นทุรกันดารบนเขตพื้นที่สูง ในภาพรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในศตวรรษที่ 21 ในถิ่นทุรกันดารบนเขตพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ผู้บริหารมีเทคนิคในการคิดวางแผนกำหนดนโยบายเชิงกลยุทธ์ และ

ทิศทางของสถานศึกษาได้อย่างชัดเจน มีเทคนิคในการตัดสินใจบนพื้นฐานของข้อมูลสารสนเทศ นอกจากนี้จะต้องมีเทคนิคการสั่งการ การมอบหมายงาน การประเมิน การสอนงาน รวมทั้งเทคนิควิธีการในการปฏิบัติการจัดกิจกรรมที่หลากหลายน่าสนใจ เทคนิคในการใช้สื่อ อุปกรณ์ เทคโนโลยีได้อย่างคล่องแคล่ว ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มณฑาทิพย์ นามนุ (2561, น. 55-57) ที่ได้ศึกษาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 พบว่า ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 อยู่ในระดับมาก ทั้งในภาพรวมและรายด้าน เมื่อเปรียบเทียบทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 มีประสบการณ์ทำงานต่างกัน มีทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ไม่แตกต่างกัน

2.4 ครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนขนาดต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในศตวรรษที่ 21 ในถิ่นทุรกันดารบนเขตพื้นที่สูง ในภาพรวมและรายด้านทุกด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในศตวรรษที่ 21 ในถิ่นทุรกันดารบนเขตพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 เอาใจใส่ในระบบการบริหารโรงเรียนของตนเอง ในด้านโครงสร้างการบริหารงานของโรงเรียน มีระบบการบริหารงานที่ดี มีการจัดโครงสร้างการบริหารงานอย่างเป็นระบบ มีจำนวนบุคลากรเพียงพอต่อการจัดกิจกรรมต่าง ๆ อีกทั้งความแตกต่างด้านงบประมาณก็มีส่วนสำคัญต่อการบริหารจัดการองค์กร มีการแสดงขอบเขต อำนาจหน้าที่ ความรับผิดชอบในการทำงานของแต่ละคนแต่ละฝ่าย สอดคล้องกับแนวคิด OECD (2019, pp. 2-4) ที่กล่าวว่า โรงเรียนขนาดเล็กมักถูกมองในเชิงลบจากความห่างไกลทางภูมิศาสตร์ และองค์ประกอบทางเศรษฐกิจและสังคมที่ไม่เอื้ออำนวยยิ่งทำให้เสียเปรียบในด้านโครงสร้างพื้นฐาน และทางเลือกทางการศึกษาที่มีอย่างจำกัด ผลจากโครงการประเมินผลนักเรียนร่วมกับนานาชาติ ปี2019 ยืนยันว่า ทรัพยากรวัสดุและทางเลือกทางการศึกษาของโรงเรียนในชนบทมีจำกัด ผู้บริหารโรงเรียนในหลายประเทศโดยเฉพาะประเทศที่มีรายได้ปานกลางพบว่า โรงเรียนขนาดใหญ่มีทรัพยากรวัสดุและบุคลากรดีกว่าโรงเรียนขนาดเล็กมาก สอดคล้องกับแนวคิดของ สุรเสน ทั้งทอง (2551, น. 33-35) ที่กล่าวว่า โรงเรียนขนาดเล็กส่วนใหญ่จะประสบปัญหาการขาดแคลนครูและบุคลากรทางการศึกษา งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ อาคารเรียน อาคารประกอบ เครื่องช่วยอำนวยความสะดวกในการบริหารสถานศึกษาให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ก่อให้เกิดปัญหาหรือเกิดวิกฤติคุณภาพเป็นทวีคูณ และยังมีการบริหารจัดการแบบเดิม ๆ ในโรงเรียนขนาดเล็กที่ไม่สามารถตอบสนองความต้องการของหลักสูตรหรือตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนในปัจจุบัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ควรพัฒนาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในศตวรรษที่ 21 ในด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา เพื่อให้สถานศึกษามีโครงสร้างการบริหารงานที่ชัดเจน ทรัพยากรที่มีอยู่ถูกใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ในการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา ตลอดจนเพื่อให้ผู้บริหารสามารถประยุกต์ใช้หลักการบริหารจัดการในการเปลี่ยนแปลงอันจะขึ้นในอนาคตได้
2. ควรมีการพัฒนาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในศตวรรษที่ 21 ร่วมกันของผู้บริหารในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน ซึ่งอาจมีการบริหารจัดการที่แตกต่างกันทั้งในด้านของโครงสร้างการบริหารงาน จำนวนบุคลากร รวมถึงงบประมาณที่ได้รับจัดสรรตามขนาดของสถานศึกษา เพื่อให้ผู้บริหารสามารถบริหารจัดการสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลอย่างสูงสุด จากทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดตามขนาดของสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

1. ศึกษาแนวทางการพัฒนาทักษะด้านการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ในสถานการณ์โควิด-19 ของผู้บริหารสถานศึกษา ในถิ่นทุรกันดารบนเขตพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3
2. ศึกษาการเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อทักษะในด้านเทคโนโลยีและการใช้ดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานการณ์โควิด-19 ระหว่างเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาและมัธยมศึกษา

รายการอ้างอิง

- กรรณิกา เรตมอนด์. (2559). *ตัวบ่งชี้ทักษะภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน*. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.
ขอนแก่น.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 (แก้ไขเพิ่มเติม 2545, แก้ไขเพิ่มเติม 2553 แก้ไขเพิ่มเติม 2562)*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- ไกรสร เจียมทอง. (2561). *ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 32*. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม. มหาสารคาม.

- จันทร์เพ็ญ ณะฤกษ์. (2555). *ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพตามความคิดเห็นของครูผู้สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดกาญจนบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8.* (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต) มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี. กาญจนบุรี.
- โชคชัย นาไชย. (2559). *ทักษะการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสถานศึกษาบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม.* (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. มหาสารคาม.
- พิมลพรรณ เพชรสมบัติ. (2560). *ทักษะในด้านการบริหารของผู้บริหารมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี.* (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี. ปทุมธานี.
- แพรวดาว สอนง้วน. (2557). *ทักษะในด้านของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3.* (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ขอนแก่น.
- มณฑาทิพย์ นามนุ. (2561). *ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2.* (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี. ปทุมธานี.
- วิจารณ์ พานิช. (2556). *วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ (พิมพ์ครั้งที่ 3).* กรุงเทพฯ: ตถาตา.
- วิฑูรย์ สิมะโชคดี. (2557). *ยอดหัวหน้างาน Excellent Supervisor (พิมพ์ครั้งที่ 5).* กรุงเทพฯ: TPA.
- ศศิตา เพลินจิต. (2558). *ทักษะในด้านการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1.* (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี. กาญจนบุรี.
- สุรเสน ทังทอง. (2551). *การพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน แบบรวมชั้นใน โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดากเขต 1.* (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. นนทบุรี.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 3. (2560). *รายงานการกำกับติดตามการดำเนินงานประจำปี 2560.* เชียงราย: สำนักงานฯ.
- Baird. (2006). *Skills of an Effective Administrator.* Harvard: Harvard Business Review.
- Hoyle, English and Steffy. (2005). *Skills for Successful 21st Century School Leaders.* Virginia: American Association of School Administrators, 1998.
- Krejcie, R.V. & Morgan, D.W. (1970). *Determining sample size for research activities.* *Educational and Psychological Measurement, 30(3), 607–610.*

- OECD. (2019). *Does attending a rural school make a difference in how and what you learn?*, PISA in Focus, No. 94, OECD Publishing, Paris, (Online),
<https://doi.org/10.1787/d076ecc3-en>, Retrieved April 11, 2019.
- Weigel, R. A. (2012). *School Leadership Skill Development*. (Thesis of Dissertation Ph.D.). Eastern Michigan University. Michigan.